

ט ב ת

תפילת האם על בתה החולה / אמנון ריבק

אֱלֹהִי,
נְשִׁימָה שְׁנִתַּת בִּי
נְעִתְקֹת, מְשׁוֹתְקֹת מְאִימָה,
נְחֻנְקֹת תַּחַת בְּרוּךְ עֲצוּמָה,
מְבַקֶּשֶׁת
לֹא שְׁנִית, לֹא שׁוֹב, לֹא עוֹד,
גַּם לְאִמָּהוֹת נִגְמַר הַכֹּחַ לְעַמֵּד.

אֱלֹהִי,
רְאֵה בְּעֵינֵי אֲמֹתֶךָ,
אֵל-תִּשְׁלַח יָדְךָ,
לֹא אֶל בְּיָתִי, לֹא אֶל בֵּיתִי,
גְּרָסָה נַפְשִׁי מִמִּשְׁפָּטֶיךָ.
אֲתָה בְּרֵאתָהּ, אֲתָה יִצְרָתָהּ,
אֲתָה נִפְחָתָהּ בִּי,
עָשִׂיתָ דֵּי. שְׁבֵרְתָּ אֶת גִּבִּי.
הַפְּלֵאתָ בָּהּ יָדְךָ.
עֲכָשׂוּ הַנְּחָ לָּהּ. לָהּ וּלְלִבִּי.

אֱלֹהִי,
נִשְׁמָה,
הַמְצֵא לִי סֶדֶק בַּחֲוֹמָה,
הִנֵּה אֲנִי לִפְנֵיךָ -
עֲנִיָּה סֶעֱרָה וְלֹא נִחְמָה.
רְפֵא נָא לָּהּ.
הַנְּחָ.
אֵל-תִּשְׁלַח. וְאֵל-תַּעַשׂ לָּהּ מְאוּמָה.

אמנון ריבק, סטודנט בבית המדרש הישראלי לרבנות בקולג',
מנחה התפילות בקהילת "מעלות טבעון", תושב חיפה.

ראש חודש טבת, ו' חנוכה יום רביעי, א' טבת 16.2

- א. בתפילות העמידה במהלך היום ובברכת המזון מוסיפים את תפילת "יעלה ויבוא", לציון ראש החודש ואת תפילת "על הניסים", לציון חג החנוכה. בברכת המזון מוסיפים אף את הבקשה "הרחמן הוא יחדש עלינו את החודש הזה לטובה ולברכה". בקשה זו נאמרת גם לפני סיום ברכת המזון בקצרה.
- ב. יש הנוהגים לשלב בתפילה את מזמור תהילים ק"ד: "ברכי נפשי", הנחשב כשיר של יום של ראשי חודשים ואת מזמור תהילים ל': "מזמור שיר חנוכת הבית לדוד". ניתן לשלב את פרקי התהילים בסדר פסוקי דזמרה, לאחר אמירת ה"הלל", או בסיום קריאת התורה. **בסידור "תפילת האדם" מופיע מזמור ק"ד בסדר שיר של יום.**

- ג. אין אומרים תחנון בראשי חודשים ובימי החנוכה (סדר התחנון מופיע בסידור תפילת האדם).
- ד. לאחר תפילת עמידה אומרים "הלל" שלם, עם ברכותיו.
- ה. מוציאים מן ההיכל שני ספרי תורה או ספר אחד, (ראו להלן). בהתאם לכלל: "תדיר ושאינו תדיר – תדיר קודם", קוראים בספר הראשון לשלושה בעניין ראש החודש. בספר השני קוראים למפטיר בעניין החנוכה.
- ו. מנהג קהילות היהדות הרפורמית בישראל לקרוא בפרשת "בהעלותך" את פסוקי התרועה לציון ראש החודש, ואת פסוקי העלאת נרות המנורה במשכן, לציון חג החנוכה (ראו לעיל). הנוהגים במנהג זה אינם נדרשים להוצאת שני ספרי תורה, שכן הקריאות כולן לקוחות מתוך אותה פרשה. עלייה ראשונה: במדבר י', 1-3; עלייה שניה: 4-7; עלייה שלישית, 8-10; עלייה רביעית, לציון חג החנוכה: במדבר ז', 84- ח' 4 (גוללים הספר לאחור).
- ז. הקריאה המסורתית – בספר הראשון בעניין קורבנות ראש החודש, מתוך פרשת "פנחס" שבספר במדבר (עלייה ראשונה: במדבר כ"ח, 1-5; עלייה שניה: 6-10; עלייה שלישית: 11-15). בספר השני קוראים לעלייה רביעית בעניין קורבנות היום השישי של חנוכת המזבח: במדבר ז', 42-47.
- ח. לאחר החזרת ספר התורה ולפני סיום התפילה ניתן להוסיף זכר למוסף לפי הנוסח המופיע בתפילת השבת בסידור "העבודה שבלב", או בנוסח המיוחד לראשי חודשים, המופיע בסידור "תפילת האדם". בסידור מופיע גם נוסח מלא לתפילת עמידה לראשי חודשים.
- ט. המניחים תפילין יחלצו אותם לפני אמירת זכר למוסף.
- י. בחלק מקהילות ישראל התפתחו בראשי חודשים מנהגי תפילה והתכנסות מיוחדים לנשים. בחלק מקהילות התנועה נוהגים לקיים אירועי לימוד ותפילה מיוחדים ברוח זו. נשות הכותל מקיימות בראשי חודשים תפילות שחרית ומוסף חגיגות ברחבת הכותל המערבי.

שבת פרשת "מקץ", ד' טבת 19.12

- א. בשחרית קוראים לשבעה עולים ומפטיר בפרשת "מקץ". מפטירים במלכים א' ג', 15 – ד', 1. ההפטרה נבחרה משום שנזכר בה חלום המלך שלמה, המתקשר עם חלומות פרעה שבפרשה. מנהג נוסף: מלכים א' ג', 15-5.
- ב. לאחר קריאת התורה וההפטרה ראוי להכריז על תענית עשרה בטבת שתחול ביום ו'. נוסח ההכרזה מבוסס על הנהוג בקהילות ספרד.
- ג. בקהילות אשר אינן מקיימות אירוע תפילה או לימוד בתענית י' בטבת, אשר נקבע כיום הקדיש הכללי לזכר קורבנות השואה, ניתן וראוי להזכיר את נספי השואה, בהקדמה לקדיש אבלים בסוף התפילה.

ההכרזה על יום התענית

אחינו בית ישראל שמעו: יום צום העשירי יהיה ביום שישי. יהפך אותו הקדוש ברוך הוא לששון ולשמחה כדכתיב: כה אמר ה' צבאות צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה, ולמעדים טובים. והאמת

וְהַשְׁלוֹם אֶהְיֶה: יְהִי חֶסֶדְךָ ה' עִלֵּינוּ כְּאֲשֶׁר יַחֲלֵנוּ לָךְ: ה' הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם
קְרָאֵנוּ:

ד. במנחה קוראים לשלושה עולים בפרשת "ויצא".

תענית עשרה בטבת, יום שישי, י' בטבת 25.12

א. התענית הראשונה מארבעת ימי התענית והצום לזכר חורבן בתי המקדש, המציינת את יום תחילת המצור של נבוכדנצר על ירושלים, בימי הבית הראשון.

ב. זמן התענית - מעלות השחר ועד צאת הכוכבים, והיא כוללת איסור אכילה ושתייה, אך לא את יתר העינויים הנוהגים ביום הכיפורים ובתשעה באב. על פי החלטת מר"ם אין עורכים ביום זה אירועי שמחה בקהילות היהדות הרפורמית בישראל, ורבני המועצה אינם עורכים טקסי חופה וקידושין, כולל בערב התענית. מכיוון שבשנת תשפ"א חלה התענית ביום שישי, מסתיים הצום לאחר הדלקת נרות השבת, עם צאת הכוכבים.

ג. מוסיפים לתפילת עמידה את ברכת "עננו", המופיעה בתפילות החול בסידור "תפילת האדם". היחיד מוסיף בתפילתו את הברכה כחלק מברכת "שומע תפילה". שליח הציבור, בחזרתו על התפילה, מוסיף את הברכה לאחר ברכת "גאולה" וקודם "ברכת רופא חולים", כברכה העומדת בפני עצמה.

ד. מנהג תימן להוסיף את ברכת "עננו" בכל תפילות היום. מנהג ספרד להוסיף את הברכה של היחיד ושל שליח הציבור בתפילת שחרית ותפילת מנחה. מנהג אשכנז ששליח הציבור מוסיף בחזרתו את הברכה בשחרית ובמנחה, ואילו היחיד אומרה רק בתפילת מנחה. **בסידור תפילת האדם נכללת ברכת עננו בכל תפילות החול.**

ה. לאחר תפילת עמידה בשחרית ובמנחה אומרים תחנון ואת סדר "אבינו מלכנו". קהילות ספרד נוהגות לומר סדר סליחות מיוחד לאחר תפילת עמידה, המזכיר את אירועי היום. **בסידור "תפילת האדם" נכללים סדר התחנון והפיוט "אבינו מלכנו" לימי התענית, וכן מקראות לצום עשרה בטבת.**

ו. המתפללים בסידור "העבודה שבלב", בו לא מופיעה ברכת "עננו", יכולים להוסיף לתפילת עמידה את ברכת "נחם", הנוהגת בתשעה באב. בנוסף, ניתן לחתום את תפילת עמידה בשירת הבית החותם של סדר "אבינו מלכנו".

ז. בתפילת שחרית בציבור קוראים בתורה לשלושה עולים מפרשת "כי תשא", בפסוקים המזכירים את י"ג מידות הרחמים (עלייה ראשונה: שמות ל"ב, 11-14; עלייה שנייה: שמות ל"ד, 5-1; עלייה שלישית: שמות ל"ד, 5-10). בתפילת מנחה חוזרים על הקריאה מהבוקר ועל פי מנהג אשכנז מפטירים בישעיה נ"ה, 6 – נ"ו, 8. על פי מנהג ספרדים ועדות המזרח אין מפטירים.

ח. יום י' בטבת נקבע ע"י מועצת הרבנות הראשית בראשית שנות המדינה כיום צום לזכר נספי השואה שיום פטירתם, או מקום מותם וקבורתם, לא נודע. אור ל-י' בטבת נהוג להדליק בבית נר נשמה ולהתייחד עם זכר הנספים. בכל תפילות היום נוהגים להזכיר את קורבנות השואה טרם אמירת קדיש אבלים. **כן נוהגים לומר תפילת "אל מלא רחמים" המצויה בסדר יום השואה**

- בסידור "העבודה שבלב" ובסידור "תפילת האדם".** ניתן אף לומר את פיוטי הקינה שנתחברו לאחר השואה לזכר הנרצחים.
- ט. מנהג חלק מקהילות התנועה להקדיש את ימי התענית "הקטנים" ללימוד ולעשייה בנושאי חברה, התנדבות וצדק חברתי.

שבת פרשת "ויגש", י"א טבת, 26.12

- א. בשחרית קוראים לשבעה עולים ומפטיר מתוך פרשת "ויגש". מפטירים ביחזקאל ל"ז, 15-28. ההפטרה נבחרה בשל אזכור היחסים בין בית יהודה ובית יוסף.
- ב. במנחה קוראים לשלושה עולים מתוך פרשת "ויחי".
- ג. במוצ"ש נוהגים לקיים את סדר קידוש הלבנה. ברכת קידוש הלבנה מופיעה בסידור "תפילת האדם".

שבת פרשת "ויחי", י"ח טבת 2.1.2021

- א. בשחרית קוראים לשבעה עולים ומפטיר מתוך פרשת "ויחי". מפטירים בספר מלכים א' ב', 1-12. ההפטרה נבחרה בשל ברכת דוד לשלמה טרם מותו, המזכירה את ברכת יעקב לבניו.
- ב. לאחר סיום הקריאה בפרשה וטרם הברכה שלאחר הקריאה בתורה מכריזים: "חזק חזק ונתחזק", לציון חתימת הקריאה בספר בראשית.
- ג. במנחה קוראים לשלושה עולים בפרשת "שמות".

שבת פרשת "שמות", כ"ה טבת, 9.1 - שבת מברכין חודש שבט

- א. בשחרית קוראים לשבעה עולים ומפטיר מתוך פרשת "שמות". מפטירים בירמיה א', 1 – ב', 3 (ספרדים ועדות המזרח), או ישעיה כ"ז, 6 – כ"ח, 13 ומוסיפים כ"ט, 22-23 (אשכנזים), או יחזקאל ט"ז (תימנים ובבלים). נושא ההפטרות הוא הקדשת הנביאים כתזכורת להקדשת משה לתפקידו. **מנהג נוסף:** ירמיהו א', 4-12 + ב', 1-2.
- ב. לפני הכנסת ספר התורה לארון הקודש מברכים את חודש שבט ומכריזים על ראש החודש החל ביום חמישי.
- ג. במנחה קוראים לשלושה עולים בפרשת "וארא".